

127

USTAWA

z dnia 16 grudnia 2005 r.

o produktach pochodzenia zwierzęcego^{1), 2)}**Art. 1. 1.** Ustawa określa:

1) właściwość organów w zakresie higieny i kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego, określonych w przepisach:

a) rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 853/2004”, oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia,

b) rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 854/2004”, oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia,

2) wymagania, jakie powinny spełniać produkty pochodzenia zwierzęcego wprowadzane na rynek,

3) wymagania, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego i przez te produkty w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 853/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia,

4) sposób przeprowadzania urzędowych kontroli w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 854/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia

— z uwzględnieniem zasad, obowiązków i wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającym ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującym Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającym procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 1.02.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 178/2002”, i roz-

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się: ustawę z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej, ustawę z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

²⁾ Przepisy niniejszej ustawy:

1) wykonują postanowienia:

a) rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55),

b) rozporządzenia (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206),

c) rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1) w zakresie dotyczącym produktów pochodzenia zwierzęcego;

2) wdrażają postanowienia:

a) dyrektywy Rady 96/23/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie środków monitorowania niektórych substancji i ich pozostałości u żywych zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego oraz uchylającej dyrektywy 85/358/EWG i 86/469/EWG oraz decyzje 89/187/EWG i 91/664/EWG (Dz. Urz. WE L 125 z 23.05.1996, str. 10; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 19, str. 71),

b) dyrektywy Rady 2002/99/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiającej przepisy sanitarne regulujące produkcję, przetwarzanie, dystrybucję oraz wprowadzanie produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 18 z 23.01.2003, str. 11; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 38, str. 124),

c) dyrektywy 2004/41/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. uchylającej niektóre dyrektywy dotyczące higieny i warunków zdrowia przy produkcji i wprowadzaniu do obrotu niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi i zmieniającej dyrektywę Rady 89/662/EWG i 92/118/EWG oraz decyzję Rady 95/408/WE (Dz. Urz. UE L 195 z 30.04.2004, str. 12; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 44, str. 407),

d) dyrektywy Rady 2004/68/WE z dnia 26 kwietnia 2004 r. ustanawiającej warunki zdrowia zwierząt regulujące przywóz do oraz tranzyt przez terytorium Wspólnoty niektórych żywych zwierząt kopytnych, zmieniającej dyrektywę 90/426/EWG oraz 92/65/EWG i uchylającej dyrektywę 72/462/EWG (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 320).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej — wydanie specjalne.

porządzeniu (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 852/2004”.

2. Ustawa określa również właściwość organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie urzędowych kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego, określonych w przepisach rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 882/2004”, oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia, nieuregulowanym w przepisach o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 2. Przepisy ustawy nie naruszają przepisów o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia.

Art. 3. Sposób postępowania z produktami ubocznymi pochodzenia zwierzęcego, powstającymi przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, jest określony w przepisach:

- 1) rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92);
- 2) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiającego zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych przenośnych gąbczastych encefalopatii (Dz. Urz. WE L 147 z 31.05.2001, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 32, str. 289).

Art. 4. Do postępowania w sprawach indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, chyba że prawodawstwo weterynaryjne, w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.³⁾), stanowi inaczej.

Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) produkcja — co najmniej jedną z następujących czynności: pozyskiwanie, chów, wytwarzanie, oczyszczanie, rozbiór, przetwarzanie, pakowanie, przepakowywanie, przechowywanie lub transport;
- 2) produkty pochodzenia zwierzęcego — produkty pochodzenia zwierzęcego określone w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku I w ust. 8.1;

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 877 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 23, poz. 188, Nr 33, poz. 289, Nr 163, poz. 1362 i Nr 178, poz. 1480.

3) wprowadzanie na rynek — wprowadzanie na rynek w rozumieniu art. 3 ust. 8 rozporządzenia nr 178/2002;

4) sprzedaż bezpośrednia — działalność, o której mowa w art. 1 ust. 3 lit. c—e rozporządzenia nr 853/2004;

5) produkty pochodzenia zwierzęcego o tradycyjnym charakterze — produkty rolne i środki spożywcze, o których mowa w przepisach krajowych i przepisach Unii Europejskiej dotyczących oznaczeń geograficznych, nazw pochodzenia i świadectw specyficznego charakteru produktów rolnych i środków spożywczych, oraz produkty rolne i środki spożywcze umieszczone na liście produktów tradycyjnych, prowadzonej przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych.

Art. 6. 1. Powiatowy lekarz weterynarii jest właściwym organem w rozumieniu:

- 1) art. 2 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 854/2004,
- 2) art. 2 pkt 4 rozporządzenia nr 882/2004, w zakresie urzędowych kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego

— chyba że prawodawstwo weterynaryjne stanowi inaczej.

2. Powiatowy lekarz weterynarii, w zakresie określonym w ustawie i nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 852/2004, rozporządzenia nr 853/2004, rozporządzenia nr 854/2004 i rozporządzenia nr 882/2004 oraz w przepisach wydanych w trybie tych rozporządzeń, wykonuje czynności związane ze sprawowaniem nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad spełnianiem wymagań określonych przez właściwe organy państw trzecich dla zakładów uprawnionych do wysyłki produktów pochodzenia zwierzęcego do tych państw, chyba że prawodawstwo weterynaryjne stanowi inaczej.

Art. 7. 1. Powiatowy lekarz weterynarii albo urzędowy lekarz weterynarii z upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii wydają decyzje administracyjne lub wykonują czynności w celu realizacji zadań wynikających z przepisów rozporządzenia nr 853/2004, rozporządzenia nr 854/2004 i rozporządzenia nr 882/2004 lub z przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń.

2. Od decyzji w sprawie oceny mięsa przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy złożony na piśmie przed upływem 24 godzin od wydania tej decyzji, za pośrednictwem urzędowego lekarza weterynarii, do powiatowego lekarza weterynarii. Decyzja powiatowego lekarza weterynarii jest ostateczna.

3. Decyzje administracyjne, o których mowa w ust. 1, wydaje się z urzędu, chyba że prawodawstwo weterynaryjne stanowi inaczej.

4. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sprawy rozstrzygane w dro-

dze decyzji administracyjnych przez powiatowego lekarza weterynarii albo urzędowego lekarza weterynarii z upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii, wskazując, jakie decyzje są wydawane z urzędu, a jakie na wniosek, w tym treść tych wniosków, mając na względzie zapewnienie przeprowadzania urzędowych kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego w jednolity sposób na obszarze całego kraju oraz realizację celów określonych w przepisach, o których mowa w ust. 1.

Art. 8. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy z przepisów Unii Europejskiej wydanych w trybie art. 14 ust. 2 rozporządzenia nr 852/2004, art. 12 ust. 2 rozporządzenia nr 853/2004, art. 19 ust. 2 rozporządzenia nr 854/2004 lub art. 62 ust. 3 rozporządzenia nr 882/2004 wynika obowiązek podjęcia lub wykonania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwy organ, urzędowego lekarza weterynarii lub zatwierdzonego lekarza weterynarii określonych zadań lub czynności w zakresie higieny lub kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego, określa, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje zadań lub czynności określonych w tych przepisach, wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub urzędowego lekarza weterynarii, lub sposób ich wykonywania, lub
- 2) szczegółowe wymagania dotyczące higieny lub kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego w zakresie przekazanym do uregulowania przez Rzeczpospolitą Polską lub państwa członkowskie Unii Europejskiej

— mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej w zakresie prawa żywnościowego, w tym zapewnienie bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego oraz skutecznej kontroli tych produktów, a także zapobieganie zagrożeniom dla zdrowia publicznego, wynikającym z produkcji lub wprowadzania na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego oraz ograniczanie lub eliminowanie tych zagrożeń.

Art. 9. 1. Produkty pochodzenia zwierzęcego mogą być wprowadzane na rynek, jeżeli zostały pozyskane od zwierząt lub ze zwierząt, które spełniają wymagania weterynaryjne określone w przepisach o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

2. Produkty pochodzenia zwierzęcego mogą być wprowadzane na rynek, jeżeli zostały pozyskane od zwierząt lub ze zwierząt niepochodzących z gospodarstwa, zakładu lub obszaru podlegającego ograniczeniom, nakazom lub zakazom wydanym na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt ze względu na chorobę zakaźną zwierząt wymienioną w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 2.

3. Nie wprowadza się na rynek mięsa i produktów mięsnych, które zostały pozyskane ze zwierząt poddanych ubojowi w rzeźni w czasie, gdy znajdowały się tam:

1) zwierzęta podejrzane o zakażenie lub zakażone, podejrzane o chorobę lub chore na jedną z chorób zakaźnych zwierząt wymienioną w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 2,

2) tusze lub części tusz zwierząt, o których mowa w pkt 1

— chyba że takie podejrzenie, zakażenie lub choroba zostały wykluczone.

4. Produkty akwakultury wprowadzane na rynek mogą pochodzić z gospodarstwa podlegającego ograniczeniom, nakazom lub zakazom wydanym na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, jeżeli nie są rybami i mięczakami zakażonymi lub chorymi na jedną z chorób zakaźnych zwierząt, wymienioną w przepisach wydanych na podstawie art. 10 ust. 2, lub nie pochodzą od lub z takich zwierząt.

Art. 10. 1. Dopuszcza się produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego na obszarach podlegających ograniczeniom wydanym na podstawie przepisów o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt lub wprowadzenie na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z takich obszarów, jeżeli:

1) produkty te:

a) nie pochodzą z gospodarstwa, w którym podejrzewa się lub stwierdzono chorobę zakaźną zwierząt wymienioną w przepisach wydanych na podstawie ust. 2,

b) są zaopatrzone w świadectwo zdrowia;

2) przy ich produkcji zostały spełnione wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 2.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

1) wykaz chorób zakaźnych zwierząt, ze względu na które wprowadza się zakaz albo ograniczenie wprowadzania na rynek produktów pochodzenia zwierzęcego,

2) sposób produkcji i znakowania produktów, o których mowa w ust. 1,

3) wymagania, jakie powinno spełniać świadectwo zdrowia dla produktów, o których mowa w ust. 1

— mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego, w tym zapobieganie przenoszeniu chorób zakaźnych zwierząt, oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.

Art. 11. 1. Przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 852/2004 i rozporządzenia nr 853/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń, powinny być spełnione wymagania zdrowotne, higieniczne, sanitarne, organizacyjne, lokalizacyjne, techniczne i technologiczne, zwane dalej „wymaganiami weterynaryjnymi”

mi”, jeżeli zostały określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 2, obejmujące w szczególności:

- 1) wymagania dotyczące zdrowia zwierząt, z których lub od których pozyskuje się te produkty, lub
- 2) wymagania, jakie powinny być spełnione przy uboju lub uboju z konieczności, lub
- 3) wymagania, jakie powinny spełniać miejsca pochodzenia lub przebywania zwierząt, lub
- 4) wymagania, jakie powinny spełniać te produkty, lub
- 5) sposób badania zwierząt rzeźnych i ich mięsa, mięsa zwierząt łownych, ryb i produktów rybołówstwa, mięczaków i skorupiaków, lub
- 6) sposób prowadzenia dokumentacji, w tym sposób dokumentowania pochodzenia zwierząt, z których lub od których pozyskuje się te produkty, oraz zakres i sposób prowadzenia rejestru zwierząt, a także sposób dokumentowania pochodzenia tych produktów, w tym zakres i sposób prowadzenia rejestru tych produktów, lub
- 7) wymagania, jakie powinny być spełnione na poszczególnych etapach produkcji, lub
- 8) wymagania, jakie powinny spełniać osoby wykonujące czynności pomocnicze pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii, oraz zakres tych czynności, lub
- 9) warunki, tryb i zakres prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakładzie, w tym opracowanie, wdrożenie i realizację systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (systemu HACCP), lub
- 10) sposób znakowania i pakowania tych produktów, lub
- 11) wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia, handlowe dokumenty identyfikacyjne lub inne dokumenty dołączone do tych produktów, lub
- 12) wymagania, jakie powinny spełniać środki transportu.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego lub przez produkty pochodzenia zwierzęcego wprowadzane na rynek, w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 852/2004 i rozporządzenia nr 853/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń, biorąc pod uwagę wielkość produkcji, w tym specyfikę zakładów o małej zdolności produkcyjnej, oraz ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 12. 1. Produkty pochodzenia zwierzęcego mogą być przeznaczone do sprzedaży bezpośredniej, jeżeli przy ich produkcji zostały spełnione wymagania

weterynaryjne określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 2.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wymagania weterynaryjne, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów i przez produkty, o których mowa w ust. 1,
- 2) wielkość produkcji produktów, o których mowa w ust. 1, jej zakres, obszar i wymagania weterynaryjne dla miejsc prowadzenia sprzedaży bezpośredniej

— mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, oraz realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej wydanych w zakresie higieny produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 13. 1. Do działalności, o której mowa w art. 1 ust. 5 lit. b (ii) rozporządzenia nr 853/2004, stosuje się przepisy rozporządzenia nr 852/2004 i przepisy wydane w trybie tego rozporządzenia, jeżeli działalność ta jest marginalna, lokalna i ograniczona.

2. Działalność, o której mowa w art. 1 ust. 5 lit. b (ii) rozporządzenia nr 853/2004, uznaje się za marginalną, lokalną i ograniczoną, jeżeli działalność ta stanowi jedynie niewielką część produkcji zakładu, a zakłady, do których następuje dostawa, znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie miejsca prowadzenia działalności, dostawa zaś dotyczy jedynie poszczególnych rodzajów produktów pochodzenia zwierzęcego.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki pozwalające na uznanie działalności za działalność marginalną, lokalną i ograniczoną, w tym zakres, obszar i wielkość produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 14. 1. Produkty pochodzenia zwierzęcego o tradycyjnym charakterze mogą być wprowadzane na rynek, jeżeli przy ich produkcji zostały spełnione wymagania weterynaryjne określone w przepisach wydanych na podstawie ust. 2.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego o tradycyjnym charakterze i przez te produkty, z zachowaniem trybu i po spełnieniu warunków określonych w art. 10 ust. 5—7 rozporządzenia nr 853/2004, oraz mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa tych produktów, oraz realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej wydanych w zakresie higieny produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 15. 1. Przepisy rozporządzenia nr 854/2004 i rozporządzenia nr 882/2004 w zakresie urzędowych kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego oraz przepisy Unii Europejskiej wydane w trybie tych rozporządzeń stosuje się odpowiednio do kontroli wymagań, o których mowa w art. 11—14.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w zakresie nieuregulowanym w przepisach, o których mowa w ust. 1, może określić, w drodze rozporządzenia, rodzaje czynności wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub urzędowych lekarzy weterynarii w ramach urzędowej kontroli produktów pochodzenia zwierzęcego i sposób przeprowadzania tej kontroli, w tym prowadzenia dokumentacji związanej z kontrolą, mając na względzie zapewnienie właściwego wykonywania czynności urzędowych.

Art. 16. 1. Niedopuszczalne jest podawanie zwierzętom, z których lub od których pozyskuje się produkty pochodzenia zwierzęcego, substancji niedozwolonych oraz pozyskiwanie takich produktów od zwierząt lub ze zwierząt, w których tkankach lub narządach stwierdzono obecność tych substancji.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy zwierząt, którym podawano substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz hormonalnym, w tym tyreostaticznym, w celu leczniczym lub zootechnicznym, jeżeli upłynął okres karencji określony dla tych substancji.

3. W celu zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego prowadzi się monitorowanie substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt oraz środkach żywienia zwierząt.

4. Za zwierzęta poddane ubojowi w rzeźni, w których tkankach lub narządach stwierdzono obecność substancji niedozwolonych lub pozostałości produktów leczniczych w ilościach przekraczających dopuszczalne poziomy, określone w rozporządzeniu Rady (EWG) nr 2377/90 z dnia 26 czerwca 1990 r. ustanawiającym wspólnotową procedurę dla określania maksymalnego limitu pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. WE L 224 z 18.08.1990, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 10, str. 111), nie przysługuje odszkodowanie.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wykaz substancji niedozwolonych objętych monitorowaniem, o którym mowa w ust. 3,
- 2) zakres badań przeprowadzanych w ramach monitorowania, o którym mowa w ust. 3, rodzaj, wielkość i sposób pobierania próbek,
- 3) sposób postępowania w przypadku stwierdzenia obecności substancji niedozwolonych lub przekro-

czenia dopuszczalnego poziomu pozostałości, o których mowa w ust. 3,

- 4) sposób dokumentowania wykonywanych czynności,
- 5) sposób postępowania w zakładach lub w gospodarstwach w związku z monitorowaniem substancji niedozwolonych lub pozostałości, o których mowa w ust. 3

— mając na względzie ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego, oraz przepisy Unii Europejskiej wydane w tym zakresie.

Art. 17. 1. Niedopuszczalny jest ubój poza rzeźnią:

- 1) bydła i zwierząt jednokopytnych oraz
- 2) innych zwierząt w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzenia nr 853/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia, jeżeli mięso pozyskane z tych zwierząt ma być wprowadzone na rynek.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do małych ilości drobiu lub zajęczaków poddanych ubojowi przez producenta w gospodarstwie w celu sprzedaży bezpośredniej.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w przypadku poddawania ubojowi z konieczności domowych zwierząt kopytnych.

Art. 18. 1. Szkolenia osób, o których mowa w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku III w sekcji IV w rozdziale I w ust. 1, prowadzi się po uzyskaniu upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii.

2. Powiatowy lekarz weterynarii udziela, w drodze decyzji administracyjnej, upoważnienia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli podmiot zamierzający prowadzić szkolenie przedstawi, w celu zapewnienia, że osoby przeszkolone uzyskają wiedzę i umiejętności, o których mowa w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku III w sekcji IV w rozdziale I w ust. 1, program szkolenia i plan jego realizacji oraz listę osób przygotowanych do prowadzenia tego szkolenia.

3. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy zakres tematów, jaki powinien zawierać program szkolenia, o którym mowa w ust. 2, obejmujący zagadnienia określone w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku III w sekcji IV w rozdziale I w ust. 4,
- 2) szczegółowe warunki i sposób przeprowadzania szkolenia, o którym mowa w ust. 1,
- 3) wzór zaświadczenia potwierdzającego ukończenie szkolenia, o którym mowa w ust. 1,
- 4) wzór oświadczenia, o którym mowa w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku III w sekcji IV w rozdziale II w ust. 4 w lit. a,

5) sposób przekazywania informacji, o których mowa w rozporządzeniu nr 853/2004 w załączniku III w sekcji IV w rozdziale II w ust. 4 w lit. b

— mając na względzie ochronę zdrowia publicznego oraz zapewnienie możliwości sprawowania prawidłowego nadzoru nad produktami pochodzenia zwierzęcego pochodzącymi ze zwierząt łownych, a także przepisy Unii Europejskiej wydane w tym zakresie.

Art. 19. 1. Podmioty zamierzające prowadzić działalność w zakresie produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przed uzyskaniem pozwolenia na budowę zakładu są obowiązane:

- 1) sporządzić projekt technologiczny zakładu i przesłać go wraz z wnioskiem o zatwierdzenie tego projektu powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na planowane miejsce prowadzenia tej działalności;
- 2) powiadomić pisemnie powiatowego lekarza weterynarii, o którym mowa w pkt 1, o zakresie i wielkości produkcji oraz rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego, które mają być produkowane w tym zakładzie.

2. Powiatowy lekarz weterynarii zatwierdza, w drodze decyzji administracyjnej, projekt technologiczny zakładu, jeżeli odpowiada on wymaganiom określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 5, w terminie 30 dni od dnia wszczęcia postępowania w tej sprawie.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zmiany sposobu użytkowania zakładu lub jego części, w szczególności zakresu i wielkości produkcji lub wyposażenia pomieszczeń produkcyjnych.

4. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do łodzi, kutrów, statków rybackich, statków przetwórczych, zakładów produkujących mięczaki, gospodarstw oraz podmiotów zamierzających prowadzić działalność w zakresie transportu lub produkcji podstawowej.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania, jakie powinien spełniać projekt technologiczny zakładu, mając na względzie zakres i wielkość produkcji oraz ochronę zdrowia publicznego, w tym potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 20. 1. Powiatowy lekarz weterynarii, na obszarze swojej właściwości:

- 1) prowadzi rejestr zakładów, które podlegają rejestracji zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 853/2004, oraz wykaz podmiotów prowadzących działalność rejestrowaną;
- 2) wydaje decyzje administracyjne w sprawach zatwierdzania, zawieszania albo cofania zatwierdzenia, warunkowego zatwierdzenia albo przedłużania warunkowego zatwierdzenia zakładów, które podlegają zatwierdzeniu zgodnie z art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 853/2004 oraz w trybie i na zasa-

dach określonych w art. 31 ust. 2 rozporządzenia nr 853/2004, i prowadzi wykaz zatwierdzonych zakładów.

2. Decyzje administracyjne w sprawie zawieszania i cofania zatwierdzenia zakładów podlegają natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 21. 1. Wniosek o wpis do rejestru zakładów oraz wniosek o zatwierdzenie zakładu składa się w formie pisemnej, w terminie co najmniej 30 dni przed dniem rozpoczęcia planowanej działalności.

2. Wniosek zawiera:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy;
- 2) określenie rodzaju i zakresu działalności, która ma być prowadzona, w tym rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego, które mają być produkowane w tym zakładzie;
- 3) określenie lokalizacji zakładu, w którym ma być prowadzona działalność.

3. Do wniosku dołącza się:

- 1) aktualny odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo
- 2) zaświadczenie z ewidencji działalności gospodarczej, albo
- 3) kopię zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego WE udzielonego przez inne państwo członkowskie Unii Europejskiej — w przypadku gdy wnioskodawca będący cudzoziemcem, w rozumieniu przepisów o cudzoziemcach, zamierza prowadzić działalność gospodarczą na podstawie przepisów obowiązujących w tym zakresie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, albo
- 4) zaświadczenie o wpisie do ewidencji gospodarstw rolnych w rozumieniu przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności zawierające numer identyfikacyjny — w przypadku pomieszczeń gospodarstwa, z wyłączeniem gospodarstw rybackich.

4. Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję administracyjną o wpisie do rejestru zakładów albo zatwierdzeniu zakładu, nadaje temu zakładowi weterynaryjny numer identyfikacyjny.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób:

- 1) prowadzenia rejestru zakładów, wykazu podmiotów prowadzących działalność rejestrowaną oraz wykazu zatwierdzonych zakładów, a także zakres danych i informacji objętych rejestrem i tymi wykazami, mając na względzie rodzaj działalności objętej rejestracją, możliwość wpisywania istotnych informacji dotyczących zakładów oraz sprawną aktualizację tych informacji;

2) ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego, mając na względzie możliwość identyfikacji zakładu, miejsca produkcji i rodzaju produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 22. Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje zawarte w rejestrze i wykazach, o których mowa w art. 20 ust. 1, w tym informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w rejestrze albo wykazach.

Art. 23. 1. Powiatowy lekarz weterynarii zakazuje, w drodze decyzji administracyjnej, wysyłki produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z zakładu uprawnionego do wysyłki do państwa trzeciego, jeżeli zakład lub produkty nie spełniają wymagań określonych przez właściwe organy tego państwa. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

2. Powiatowy lekarz weterynarii o wydaniu decyzji, o której mowa w ust. 1, powiadamia, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównego Lekarza Weterynarii.

3. Powiatowy lekarz weterynarii uchyla, w drodze decyzji administracyjnej, zakaz, o którym mowa w ust. 1, jeżeli przeprowadzona kontrola zakładu, o którym mowa w ust. 1, lub produktów pochodzenia zwierzęcego pochodzących z tego zakładu, potwierdzi spełnianie wymagań określonych przez właściwe organy tego państwa. Decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Art. 24. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa jest organem właściwym w sprawach:

- 1) powiadamiania, przyjmowania zawiadomień i przekazywania uwag do Komisji Europejskiej zgodnie z art. 10 ust. 5 i 6 rozporządzenia nr 853/2004;
- 2) notyfikacji Komisji Europejskiej oraz innym państwom członkowskim Unii Europejskiej krajowych środków, o których mowa w art. 17 ust. 3—5 rozporządzenia nr 854/2004;
- 3) przyjmowania powiadomień i przekazywania uwag do Komisji Europejskiej zgodnie z art. 17 ust. 6 rozporządzenia nr 854/2004;
- 4) przekazywania Komisji Europejskiej wyników projektów pilotażowych zgodnie z art. 17 ust. 8 rozporządzenia nr 854/2004.

2. Główny Lekarz Weterynarii jest organem właściwym w zakresie:

- 1) udostępniania innym państwom członkowskim Unii Europejskiej wykazu zatwierdzonych zakładów;
- 2) przyjmowania notyfikacji oraz zgłaszania uwag i zastrzeżeń dotyczących wykazów zakładów, o których mowa w art. 12 ust. 4 rozporządzenia nr 854/2004;

3) powiadamiania oraz składania oświadczeń, o których mowa w art. 15 ust. 2 lit. b (ii) rozporządzenia nr 854/2004.

Art. 25. Kto:

1) podaje zwierzętom substancje niedozwolone lub wykorzystuje zwierzęta, którym podawano substancje niedozwolone, do produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyłączeniem zwierząt, którym podawano substancje o działaniu beta-agonistycznym oraz hormonalnym, w tym tyreostatycznym, w celu leczniczym lub zootechnicznym, po upływie karencji,

2) poddaje ubojowi zwierzęta poza rzeźnią wbrew przepisom art. 17

— podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 26. 1. Kto:

1) prowadząc przedsiębiorstwo sektora spożywczego:

a) nie wykonuje obowiązków lub narusza wymagania:

— w zakresie dotyczącym produktów pochodzenia zwierzęcego, określone w rozporządzeniu nr 852/2004 lub w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie art. 14 ust. 2 tego rozporządzenia, lub

— określone w rozporządzeniu nr 853/2004 lub w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie art. 12 ust. 2 tego rozporządzenia, lub

b) uniemożliwia lub utrudnia przeprowadzenie urzędowych kontroli w zakresie określonym w rozporządzeniu nr 854/2004 lub przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie art. 19 ust. 2 tego rozporządzenia,

2) prowadząc produkcję produktów pochodzenia zwierzęcego, powoduje zagrożenie dla zdrowia publicznego, nie zapewniając spełnienia przez:

a) produkty pochodzenia zwierzęcego wprowadzane na rynek wymagań określonych dla tych produktów lub

b) wymagań weterynaryjnych określonych w ustawie lub przepisach wydanych na jej podstawie

— podlega karze pieniężnej do wysokości nieprzekraczającej trzydziestokrotnego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej za rok poprzedzający, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wysokość kar pieniężnych za naruszenia, o których mowa w ust. 1, różnicując je w zależności od rodzaju tych naruszeń, społecznej szkodliwości czynu i stopnia zagrożenia dla bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego.

Art. 27. 1. Kary pieniężne wymierza, w drodze decyzji administracyjnej, powiatowy lekarz weterynarii.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Termin zapłaty kary pieniężnej wynosi 14 dni od dnia doręczenia decyzji, o której mowa w ust. 1.

Art. 28. 1. Kary pieniężnej nie nakłada się, jeżeli od dnia popełnienia czynu upłynęło 5 lat.

2. Wymierzonej kary pieniężnej nie pobiera się po upływie 5 lat od dnia wydania ostatecznej decyzji o nałożeniu kary.

3. Bieg przedawnienia, o którym mowa w ust. 2, przerywa się przez dokonanie pierwszej czynności egzekucyjnej, o której ukarany został powiadomiony.

4. Po przerwaniu biegu terminu przedawnienia biegnie on na nowo od dnia następującego po dniu, w którym zastosowano środek egzekucyjny.

5. Kolejne wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie przerywa biegu przedawnienia.

Art. 29. Egzekucja wymierzonych kar pieniężnych następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 30. Kary pieniężne stanowią dochód budżetu państwa i są wpłacane na rachunek bankowy powiatowego inspektoratu weterynarii.

Art. 31. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 625) wprowadza się następujące zmiany:

1) w tytule odnośnik nr 1 otrzymuje brzmienie:

„¹⁾ Przepisy niniejszej ustawy:

1) wdrażają postanowienia:

a) dyrektywy Rady 91/496/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. ustanawiającej zasady regulujące organizację kontroli weterynaryjnych zwierząt wprowadzanych na rynek Wspólnoty z państw trzecich i zmieniającej dyrektywy 89/662/EWG, 90/425/EWG oraz 90/675/EWG (Dz. Urz. WE L 268 z 24.09.1991, str. 56; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 12, str. 58),

b) dyrektywy Rady 97/78/WE z dnia 18 grudnia 1997 r. ustanawiającej zasady regulujące organizację kontroli weterynaryjnych produktów wprowadzanych do Wspólnoty z państw trzecich (Dz. Urz. WE L 24 z 30.01.1998, str. 9; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 22, str. 247);

2) wykonują postanowienia rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1).

Dane dotyczące ogłoszenia aktów prawa Unii Europejskiej, zamieszczone w niniejszej ustawie, dotyczą ogłoszenia tych aktów w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej — wydanie specjalne.”;

2) po art. 1 dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Art. 1a. Produkty, o których mowa w art. 1, poddaje się dodatkowo urzędowej kontroli, o której mowa w rozporządzeniu (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 882/2004”, na zasadach w nim określonych.”;

3) w art. 2:

a) w ust. 1 pkt 9—11 otrzymują brzmienie:

„9) produkty — produkty:

a) w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu,

b) określone w rozporządzeniu (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92),

c) pozyskane od zwierząt lub ze zwierząt oraz produkty pozyskane z takich produktów, przeznaczone do spożycia przez ludzi, a także żywe zwierzęta przeznaczone bezpośrednio do spożycia przez ludzi,

d) określone w rozporządzeniu (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiającym szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 206)

— oraz słomę i siano;

10) przesyłka zwierząt — określoną liczbę zwierząt tego samego gatunku, objętych tym sa-

- mym świadectwem weterynaryjnym lub innym dokumentem, transportowanych jednym środkiem transportu oraz pochodzących z jednego państwa trzeciego lub jego części;
- 11) przesyłka produktów — określoną liczbę lub ilość produktów tego samego rodzaju, objętych tym samym świadectwem weterynaryjnym lub innym dokumentem, transportowanych jednym środkiem transportu oraz pochodzących z jednego państwa trzeciego lub jego części;”,
- b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
- „4. Urzędowy lekarz weterynarii wykonuje zadania właściwego organu w zakresie przeprowadzania urzędowej kontroli produktów, o których mowa w art. 1, w sposób określony w rozporządzeniu nr 882/2004 lub w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tego rozporządzenia.”;
- 4) w art. 10:
- a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) zaopatrzona w oryginał świadectwa weterynaryjnego sporządzonego co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa granicznego posterunku kontroli oraz państwa końcowego przeznaczenia, wydanego przez właściwą władzę państwa pochodzenia;”,
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
- „3a. Przesyłka produktów do celów innych niż dopuszczenie do wolnego obrotu może być wprowadzana, jeżeli jest:
- 1) zaopatrzona w oryginał świadectwa weterynaryjnego sporządzonego co najmniej w jednym z języków urzędowych państwa granicznego posterunku kontroli oraz państwa końcowego przeznaczenia, wydanego przez właściwą władzę państwa pochodzenia;
- 2) oznakowana w sposób umożliwiający jej identyfikację.”;
- 5) w art. 12 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) po przeprowadzeniu weterynaryjnej kontroli granicznej lub po opuszczeniu stacji kwarantanny przez przesyłkę graniczny lekarz weterynarii potwierdzi, że przesyłka ta spełnia wymagania określone w ustawie;”;
- 6) w art. 33 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:
- „6. Przy wprowadzaniu produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez załogę i pasażerów w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej oraz produktów pochodzenia zwierzęcego zamawianych za pośrednictwem poczty, telefonu i Internetu stosuje się wymagania weterynaryjne określone w przepisach wydanych na podstawie art. 25 rozporządzenia nr 882/2004.”;
- 7) uchyla się art. 39;
- 8) w art. 40 ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Jeżeli dodatkowa kontrola, o której mowa w ust. 2, potwierdzi naruszenie przepisów ustawy lub przepisów odrębnych w zakresie weterynaryjnej kontroli granicznej, to przesyłka lub jej część zostaje odesłana lub zniszczona na zasadach określonych w art. 34.”;
- 9) w art. 44 w ust. 1:
- a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
- „1) odesłaniem przesyłki zwierząt do państwa trzeciego,”,
- b) uchyla się pkt 7.
- Art. 32.** W ustawie z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145) załącznik nr 2 otrzymuje brzmienie określone w załączniku.
- Art. 33.** W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:
- 1) art. 2 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o prawodawstwie weterynaryjnym — rozumie się przez to przepisy Unii Europejskiej dotyczące zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego w zakresie weterynarii, a także przepisy wdrażające lub wykonujące te przepisy, w szczególności przepisy o weterynaryjnej kontroli granicznej, kontroli weterynaryjnej w handlu, produktach pochodzenia zwierzęcego, ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, a także o ochronie zwierząt.”;
- 2) po art. 4 dodaje się art. 4a w brzmieniu:
- „Art. 4a. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, warunki i sposób współpracy organów Inspekcji Weterynaryjnej z organami celnymi, w tym przy kontroli przemieszczanych w celach niehandlowych zwierząt domowych towarzyszących podróżnym, mając na względzie zapewnienie sprawnej kontroli przeprowadzanej przez te organy oraz ochronę zdrowia publicznego.”;
- 3) w art. 5 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
- „5. Zadania i czynności zatwierdzonego lekarza weterynarii określone w przepisach Unii Europejskiej wykonuje urzędowy lekarz weterynarii.”.
- ⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 877 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 23, poz. 188, Nr 33, poz. 289, Nr 163, poz. 1362 i Nr 178, poz. 1480.

Art. 34. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625 oraz z 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) przywozu zwierząt, niejadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego i ubocznych produktów zwierzęcych (wymagania przywozowe) oraz przewozu zwierząt;”;

2) w art. 2:

a) po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

„11a) przewóz — tranzyt w rozumieniu przepisów prawa celnego;”;

b) pkt 37 otrzymuje brzmienie:

„37) miejsce gromadzenia zwierząt — punkt zbiorczy i punkt skupu lub pomieszczenie, w przypadku owiec i kóz, w których bydło, świnie, owce, kozy i koniowate pochodzące z różnych gospodarstw są grupowane w celu sformowania przesyłek zwierząt przeznaczonych do handlu, przy czym w przypadku bydła i świń może to być również gospodarstwo pochodzenia tych zwierząt;”;

3) w art. 6 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Powiatowy lekarz weterynarii wydając decyzję, o której mowa w ust. 2, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi prowadzącemu działalność określoną w art. 4 ust. 3.”;

4) w art. 10 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego nadawanego podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a—l oraz lit. o, mając na względzie zapewnienie właściwego sprawowania nadzoru nad prowadzeniem danego rodzaju działalności.”;

5) w art. 17:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Minister właściwy do spraw rolnictwa w przypadku podejrzenia wystąpienia lub wystąpienia choroby zakaźnej na terytorium państwa trzeciego lub jego części może, w drodze rozporządzenia, zakazać przywozu zwierząt lub produktów, które mogą przenosić tę chorobę, z całego terytorium tego państwa lub z jego części, mając na uwadze ochronę zdrowia publicznego i ochronę zdrowia zwierząt oraz obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zakaz obowiązuje do czasu wydania przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zakazu przywozu zwierząt lub produktów.”;

6) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Wymagania weterynaryjne dla przewozu zwierząt

Art. 18a. Dopuszcza się przewóz przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zwierząt wyłącznie z tych państw trzecich lub ich części, które znajdują się na listach ogłoszanych przez Komisję Europejską, jeżeli:

1) są spełnione wymagania zdrowotne dla zwierząt określone przy przewozie danego gatunku zwierząt;

2) przesyłka zwierząt w rozumieniu przepisów o weterynaryjnej kontroli granicznej jest zaopatrzona w oryginał świadectwa zdrowia.

Art. 18b. 1. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, wymagania weterynaryjne, w tym wymagania zdrowotne dla zwierząt, przy przewozie zwierząt, z uwzględnieniem ich gatunku i przeznaczenia, biorąc pod uwagę stan bezpieczeństwa epizootycznego i epidemicznego państwa trzeciego, z którego one pochodzą.

2. Minister właściwy do spraw rolnictwa może określić, w drodze rozporządzenia:

1) wymagania, jakim powinny odpowiadać świadectwa zdrowia przy przewozie zwierząt, i sposób ich wystawiania lub

2) wzory świadectw zdrowia przy przewozie zwierząt

— z uwzględnieniem gatunku i przeznaczenia zwierząt oraz mając na względzie obowiązujące w tym zakresie przepisy Unii Europejskiej.”;

7) w art. 24b ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Minister właściwy do spraw rolnictwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określi, w drodze rozporządzenia, wykaz przejść granicznych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie zapewnienie sprawnej kontroli zwierząt domowych towarzyszących podróżnym, przemieszczanych w celach niehandlowych.”;

8) w art. 44:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku zagrożenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt powiatowy lekarz weterynarii może, w drodze decyzji:

1) nakazać odosobnienie, strzeżenie lub obserwację zwierząt chorych lub zakażonych albo podejrzanych o zakażenie lub o chorobę;

- 2) zakazać wydawania świadectw zdrowia, dokumentów handlowych lub przewozowych;
- 3) nakazać oczyszczenie i odkażenie miejsc oraz środków transportu, a także odkażenie, zniszczenie lub usunięcie w sposób wykluczający niebezpieczeństwo szerzenia się choroby zakaźnej zwierząt środków żywienia zwierząt, ściółki, nawozów naturalnych w rozumieniu przepisów o nawozach i nawożeniu, oraz przedmiotów, z którymi miały kontakt zwierzęta chore, zakażone lub podejrzane o zakażenie lub o chorobę;
- 4) nakazać odkażanie rzeczy osób, które miały lub mogły mieć kontakt ze zwierzętami chorymi, zakażonymi lub podejrzanyymi o zakażenie lub o chorobę;
- 5) zakazać karmienia zwierząt określonymi środkami żywienia zwierząt lub pojenia z określonych zbiorników i ujęć wody;
- 6) nakazać:
- badanie kliniczne zwierząt z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
 - przeprowadzenie sekcji zwłok zwierzęcych z pobraniem próbek do badań laboratoryjnych,
 - wykonywanie określonych zabiegów na zwierzętach, w tym przeprowadzanie szczepień.”,
- b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Decyzjom, o których mowa w ust. 1 i 1a, nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.”,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Przepisów ust. 1 pkt 3 i ust. 1a pkt 2 nie stosuje się do wydawania świadectw zdrowia w przypadku żywych ryb i mięczaków oraz produktów akwakultury, o których mowa w art. 31 ust. 1a.”;
- 9) w art. 45 w ust. 1 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
- „10) nakazać utrzymywanie zwierząt, w tym ich karmienie lub pojenie, w określony sposób.”;
- 10) w art. 46 w ust. 3 po pkt 8 dodaje się pkt 8a w brzmieniu:
- „8a) nakazuje utrzymywanie zwierząt, w tym ich karmienie lub pojenie, w określony sposób, lub”;
- 11) po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:
- „Art. 48a. Minister właściwy do spraw rolnictwa, w przypadku gdy z przepisów Unii Europejskiej dotyczących zwalczania chorób zakaźnych zwierząt lub zapobiegania tym chorobom wynika obowiązek podjęcia lub wykonania przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, właściwy organ lub urzędowego lekarza weterynarii określonych zadań lub czynności, w tym wydania nakazów, zakazów lub ograniczeń innych niż określone w art. 44 ust. 1 i ust. 1a, art. 45 ust. 1, art. 46 ust. 3 oraz art. 47 ust. 1, w drodze rozporządzenia:
- wydaje nakazy, zakazy lub ograniczenia wynikające z przepisów Unii Europejskiej lub
 - określa rodzaje zadań lub czynności określonych w przepisach Unii Europejskiej, wykonywanych przez organy Inspekcji Weterynaryjnej lub urzędowego lekarza weterynarii, lub sposób ich wykonywania
- mając na względzie realizację celów określonych w przepisach Unii Europejskiej dotyczących zwalczania lub zapobiegania chorobom zakaźnym zwierząt, w tym zapewnienie bezpieczeństwa epizootycznego, w szczególności zapobieganie, ograniczanie lub eliminowanie zagrożeń dla zdrowia publicznego, wynikających z występowania lub zagrożenia chorobą zakaźną zwierząt.”;
- 12) uchyla się art. 56a;
- 13) w art. 61 w pkt 1:
- wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„szczegółowy sposób i tryb zwalczania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania lub zapobiegania tym chorobom, a w szczególności:”,
 - lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) środki, o których mowa w art. 44 ust. 1 i ust. 1a, art. 45 ust. 1 oraz art. 46 ust. 3, stosowane przy zwalczaniu chorób lub zapobieganiu chorobom, w tym sposób i warunki określenia ogniska choroby, obszaru zagrożonego i zagrożonego,”;
- 14) w art. 77 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
- „2a) wbrew zakazowi przywozi produkty pochodzenia zwierzęcego, o których mowa w przepisach o produktach pochodzenia zwierzęcego,”;
- 15) w art. 78:
- pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń wydanych w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt lub zapobiegania takiej chorobie, wymienionych w art. 44 ust. 1 pkt 1, 3, 6, 9, pkt 10 lit. c, pkt 12—14, ust. 1a pkt 1, 2 i 6 lit. c, art. 45 ust. 1 pkt 2—6 i 10 oraz art. 46 ust. 3 pkt 2—6 i 8a,”,

b) dodaje się pkt 3 i 4 w brzmieniu:

„3) nie stosuje się do nakazu przeprowadzenia powszechnych badań, leczenia lub innych zabiegów na zwierzętach z gatunków wrażliwych wydanego na podstawie art. 47 ust. 1,

4) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, wydanych na podstawie art. 48 ust. 3 lub art. 48a pkt 1”;

16) w art. 85 w ust. 1:

a) pkt 2a otrzymuje brzmienie:

„2a) nie stosuje się do zakazu określonego w art. 22 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiającego przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92),”

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nie stosuje się do nakazów, zakazów lub ograniczeń, wydanych w celu zwalczania choroby zakaźnej zwierząt lub zapobiegania takiej chorobie, wymienionych w art. 44 ust. 1 pkt 4, 5, 7, 8, pkt 10 lit. a i b, pkt 11, 15 i 16, ust. 1a pkt 3—5 i 6 lit. a i b, art. 45 ust. 1 pkt 7 i 8 oraz art. 46 ust. 3 pkt 7,”

Art. 35. W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807, z późn. zm.⁵⁾) w art. 84 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) nadzorem weterynaryjnym, na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.⁶⁾), ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o środkach żywienia zwierząt (Dz. U. z 2005 r. Nr 255, poz. 2143), ustawy z dnia 6 września 2001 r. — Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533, z późn. zm.⁷⁾), ustawy z dnia 27 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej (Dz. U. Nr 165, poz. 1590, z 2004 r. Nr 69, poz. 625 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127), ustawy z dnia 10 grudnia 2003 r. o kontroli weterynaryjnej w handlu (Dz. U. z 2004 r. Nr 16, poz. 145 oraz z 2006 r.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 281, poz. 2777 oraz z 2005 r. Nr 33, poz. 289, Nr 94, poz. 788, Nr 143, poz. 1199, Nr 175, poz. 1460, Nr 177, poz. 1468, Nr 178, poz. 1480, Nr 179, poz. 1485, Nr 180, poz. 1494 i Nr 183, poz. 1538.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 92, poz. 880 i Nr 96, poz. 959 oraz z 2005 r. Nr 33, poz. 289 i Nr 175, poz. 1462.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 69, poz. 625, Nr 91, poz. 877, Nr 92, poz. 882, Nr 93, poz. 896, Nr 173, poz. 1808, Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 94, poz. 787, Nr 163, poz. 1362, Nr 179, poz. 1485 i Nr 184, poz. 1539.

Nr 17, poz. 127), ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 33, poz. 287, z późn. zm.⁸⁾), ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. Nr 69, poz. 625, 2005 r. Nr 23, poz. 188 i Nr 33, poz. 289 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127) oraz ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2006 r. Nr 17, poz. 127).”

Art. 36. Ilekroć w przepisach wdrażających lub wykonujących przepisy Unii Europejskiej lub ustawach dotyczących ochrony zdrowia zwierząt oraz zdrowia lub życia człowieka w zakresie weterynarii jest mowa o:

1) umieszczaniu na rynku w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego — należy przez to rozumieć wprowadzanie na rynek, o którym mowa w art. 5 pkt 3;

2) wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego — należy przez to rozumieć wymagania określone w rozporządzeniu nr 853/2004 i rozporządzeniu nr 854/2004 lub przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń, lub przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 41, utrzymanych w mocy na podstawie art. 38 ust. 3, lub wymagania, jakie powinny spełniać produkty pochodzenia zwierzęcego wprowadzane na rynek określone w niniejszej ustawie, lub wymagania weterynaryjne określone w przepisach wydanych na jej podstawie.

Art. 37. 1. Zakłady, które zostały zakwalifikowane na rynek państw trzecich na podstawie decyzji, o której mowa w art. 10 ust. 5 pkt 1 ustawy wymienionej w art. 41, zachowują uprawnienia w tym zakresie do dnia uchylecia, stwierdzenia nieważności lub wygaśnięcia tej decyzji.

2. Dane zawarte w rejestrze, o którym mowa w art. 14 ust. 2 ustawy wymienionej w art. 41, wykorzystuje się do prowadzenia rejestru i wykazów, o których mowa w art. 20 ust. 1.

Art. 38. 1. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 5a ust. 2, art. 6 ust. 3 pkt 1, art. 6 ust. 3 pkt 2, art. 8 ust. 4, art. 9 ust. 4, art. 14 ust. 4, art. 18 ust. 2 i art. 23 ust. 7 ustawy wymienionej w art. 41 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 2, art. 12 ust. 2, art. 14 ust. 2, art. 16 ust. 5, art. 19 ust. 5, art. 21 ust. 5 pkt 1, art. 21 ust. 5 pkt 2 i art. 18 ust. 3 pkt 4 niniejszej ustawy.

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 10 ust. 2, art. 24b ust. 10 i art. 61 pkt 1 ustawy wymienionej w art. 34 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 10 ust. 2, art. 24b ust. 10 i art. 61 pkt 1 usta-

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 91, poz. 877 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 23, poz. 188, Nr 33, poz. 289, Nr 163, poz. 1362 i Nr 178, poz. 1480 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 127.

wy wymienionej w art. 34, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

3. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 41, zachowują moc w zakresie nieuregulowanym w rozporządzeniu nr 853/2004 i rozporządzeniu nr 854/2004 oraz w przepisach Unii Europejskiej wydanych w trybie tych rozporządzeń do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 11 ust. 2 i art. 15 ust. 2.⁹⁾

⁹⁾ Wdrożenie art. 4 w związku z art. 8 dyrektywy 2004/41/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. uchylającej niektóre dyrektywy dotyczące higieny i warunków zdrowia przy produkcji i wprowadzaniu do obrotu niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi i zmieniającej dyrektywy Rady 89/662/EWG i 92/118/EWG oraz decyzję Rady 95/408/WE (Dz. Urz. UE L 195 z 30.04.2004, str. 12; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 44, str. 407).

Art. 39. Do postępowań w sprawach, o których mowa w art. 28 ustawy wymienionej w art. 41, wszczętych i niezakończonych prawomocnym orzeczeniem sądu do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 40. W przypadku naruszenia przepisów, o których mowa w art. 38 ust. 3, stosuje się odpowiednio art. 26—30.

Art. 41. Traci moc ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o wymaganiach weterynaryjnych dla produktów pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 33, poz. 288 oraz z 2005 r. Nr 10, poz. 68 i Nr 23, poz. 188).

Art. 42. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Kaczyński*

Załącznik do ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. (poz. 127)

WYKAZ PRZEPISÓW UNII EUROPEJSKIEJ W ZAKRESIE KONTROLI WETERYNARYJNEJ W HANDLU PRODUKTAMI

CZĘŚĆ I

1. Dyrektywa Rady 2002/99/WE z dnia 16 grudnia 2002 r. ustanawiająca przepisy sanitarne regulujące produkcję, przetwarzanie, dystrybucję oraz wprowadzanie produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 18 z 23.01.2003, str. 11; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 38, str. 124).
2. Rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55).

CZĘŚĆ II

1. Dyrektywa Rady 92/118/EWG z dnia 17 grudnia 1992 r. ustanawiająca warunki zdrowotne zwierząt i zdrowia publicznego regulujące handel i przywóz do Wspólnoty produktów nieobjętych wyżej wymienionymi warunkami ustanowionymi w szczególnych zasadach wspólnotowych określonych w załączniku A pkt I do dyrektywy 89/662/EWG oraz w zakresie czynników chorobotwórczych do dyrektywy 90/425/EWG (Dz. Urz. WE L 62 z 15.03.1993, str. 49; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 14, str. 51).
2. Rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 października 2002 r. ustanawiające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi (Dz. Urz. WE L 273 z 10.10.2002, str. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 37, str. 92).